

*Співай в мені, слово, на все стоголося
І піснею йди поміж люди.
Ти зрієш в мені, наче стигле колосся,
І я тебе сіяти буду.*

**Любов БОЙЧУК,
"У літеплі слова".**

Якось несподівано зустріла я на автобусній станції нашого міста поетесу з Орлівки Любов Леонтіївну БОЙЧУК. Ми добре були знайомі, адже вона працювала в школах Березнівщини. Як професіонал, володіла, власне, і тепер володіє, педагогічною майстерністю, технікою, натхненно працююча, талановита, віддана справі освіти - тобто вчитель і поетка за покликанням. На згадку подарувала мені збірку поезій

Впродовж багатьох років поетеса надсилає свої поетичні акварелі в нашу районну газету "Надслучанський вісник" з Черкащини, де працювала протягом тривалого часу в школі с. Танське, де мешкає понині. Її поетика вражає до глибини душі своєю правдивістю, ліричними роздумами. Саме слово набуває поетичної багатозначності, метафоричності. Замість абстракції, невиразних постатей в її поезіях з'являються живі, кон-

ЛЮБОВ БОЙЧУК В МУЗИЦІ СЛОВА

*Лелечий клекіт — дивна колисанка,
Як пісня мами, - доле, повтори! -
Нічого в світі так мені не жалко,
Як весен тих з дитячої пори...*

Поетеса подумки щодня ступає на священний батьківський поріг, на вузьку стежинку серед жита і вітається з берізкою, з матусиними мальвами...

Любов Бойчук виросла на хуторі поблизу Орлівки. Нині там немає жодної хати. А колись біля українських сіл квітували хутори. Старше покоління пам'ятає їх. Біленькі хати потопали у вишневих садах, а навкруг поля-поля, розкішні луки з ромашками, червоним маком, щавлем, звіробоєм, дзвіночками, невеличкі гаї з берізками, кленами, липами:

*З туману літ ввижається (чи сниться?)
Далекий хутір, дім, садок, криниця
З м'якою чистою водою.
І рідна мати — молодюю.
Лечу туди — та вже не долетіти —
В дитяче незабутнє диво-літо...*

Поетеса повертає мене, тебе, нас в далеке дитинство, де

*...Звичайна хата. Дах — солома,
І куц жоржини при вікні.
Куди палацам і хоромам —
У них незатишно мені...*

Читаєш ці рядки і душа, як чайка, сумує за чимось нездійсненим, за найласкавішим маминим "доню", за батьківською наукою життя, за найсмачнішим житнім хлібом, вимішаним маминими руками в дерев'яній діжці і випеченим на черені...

*Ось місце батьківської хати.
Сюди нема уже стежин,
Уже нічого не впізнати,
Хіба що зарості ожин.*

П'ятеро синів Карпа Козицького із села Тернівка на Кіровоградщині не повернулось із фронтів Другої світової війни. В пам'ять про загиблих синів батько і посадив сад. Господи, скільки мільйонів людей загинуло!.. Не злічити...

А сьогодні російська орда з благословення московського патріарха вчинила агресивний напад на нашу землю і вже сьомий рік вбиває українських захисників, які стали стіною за свою Вітчизну. Це наші Івани, Миколи, Андрії, Михайли, Тараси, Богдани, Олександрі... Багато з них вже не повернуться додому, їх не зустрінуть згорьовані батьки, сини, доньки, дружини, наречені... Вони тепер, як ікони в рамках, і з кожним в оселі порожній розмовляють...

Любов Леонтіївна з гіркотою описує у своїх віршах трагедію покоління 30-х років минулого століття, яке пережило арешти, тюрми, соловецькі острови, Колиму, Сибір неісходиму... Багато загинуло, закатовано, убито — то був цвіт української нації — трударі, хліборобський рід, ковалі, учителі, лікарі, вчені, художники, актори, поети, письменники, кобзарі...

З боєм поетеса говорить у вірші "Пам'яті безвинно убієнних":

*Скупий рядок, десяток слів,
Що залишились від людини...
Чи хрест поставлено десь їм
В далекій сніговій чужині?
Читаю список. Скільки їх!
Усі безвинно убієнні.
Аж боляче очам моїм -
Який цей список нескінченний...*

Без суду і слідства нелюди убивали, позбавляли життя. І поетеса закликає:
*...Народе мій, стражденний мій!
Не допусти таке ніколи!*

світлі, вражають своєю тонкою струною музики.

Однак пейзажні мотиви нерідко супроводжуються драматичними епиграмами. Л. Л. Бойчук відчуває зростаючу складність екологічних проблем, зв'язавши їх з прискоренням науково-технічного прогресу, з глобальним заміщенням нашої планети. З мольбою звертається:

*Не тривожте лілію, не рвіть,
Не торкайтесь до краси руками.
І в неволю хати не беріть -*

Хай вона цвіте під небесами.
Поетеса серцем і душею лине
...До малого рідного озерця.
Десь я маю радість і біду,
Але тут моє лишилось серце.
Тут люблю я воду і траву...

Як би не розвивався технічний прогрес, він не повинен знищити, поглинути собою природу, вона є багатство й добробут не тільки матеріальне, а й духовне, бо пробуджує в людині естетич-

кретні люди в свої природні іпостасі. Просто, без пафосу, щиро оповідає Л. Бойчук про батьків, хуторянців, учителів, однокласників, подруг дитячих літ, земляків-сусідів, матерів загиблих воїнів-афганців, солдатських вдів.

Член Національної спілки письменників України Марина Павленко в передмові до збірника глибоко і правдиво розкрила щемливу любов поетеси до Вітчизни, до роду свого, зворушливу любов до Полісся, своєї малої батьківщини, до коханого, до рідної природи.

Незважаючи на всі негаразди, які довелось побороти, поетична душа Любові Леонтіївни не огрубіла, а навпаки — набралась сили і розквітла в поетичній творчості. Отож вона впевнено заявляє:

*Душа квітує віршами,
Як гілочка бузкова.
Ніяк не стану іншою -
Усе тягнись до слова.*

Поетеса "...не планує своїх віршів -
Вони самі на душу йдуть..."

Вона "...сама собі замовляє дощик,
Чи вітер — вітровий, чи сніг..." -

все легко пишеться і лягає на папір, як зернинки, які проростуть любов'ю до світу, до життя, до людей.

З її віршів ми дізнаємось і про людей, серед яких зростала, - про матір і батька, мудрих і душевно щедрих, про рідну школу і вчителів, всіх тих, вдячність і любов до кого збереглися в душі на все життя.

Закінчивши Орлівську восьмирічку, а згодом і Полянську середню школу, Рівненський державний педагогічний інститут за фахом філолог, вчителювала в Березнівському районі. А з 1981 р. доля відрядила в село Танське Уманського району Черкаської області. Край далекий від малої батьківщини, отож Любов Леонтіївна стверджує:

*З лісів я родом, із низин поліських,
(От не вросту у степові поля!)
Поміж вільшин була моя колиска,
Дзьобатий бусол забавляв маля.*

*Отут мені в малім віконці
Така відкрилась делечинь!
Високе усміхалось сонце,
В мороз і дощ — усе теплінь.*

*Які тут мріялися мрії!
Усі — безцінно золоті.
Я вже ніколи не зумію
Так палко вірити, як тоді...*

Ранні поезії ("На місці батьківської хати", "Мій батько на гармошці грає", "Запізниле прозріння", "Мамині мальви", "З туману літ") та інші і теперішні ("Хто ви, предки мої "Бойчуки", "Коли розливається радість", "На зустріч з дитинством", "Не дивилась ненька у люстерко..."), просякнуті щемливою любов'ю до всього сущого на землі батьків.

Вірші, написані про трагічні події в історії України, внутрішньо пов'язуються з сучасністю, вони суголосні тому станові духу, коли людина постає у своїй справжній суті, коли думка про можливу власну загибель здається дрібною і далекою, а душа підноситься в жаданні очищення.

У віршах "Не знала батька Антоніна", "Дев'яте травня", "Батьківський сад", "У Хатині", "Хвали дадька Олексія", "Хто тепер розкаже?" - виплека живого чуття до людей, яким випали на долю не тільки подвиги й посмертна слава, а й нелегкі життєві випробування батьків, синів, доньок, друзів, бойових соратників, звичайна людська втома і сум розлук — все те, з чого, зрештою, складається це антилюдське явище — війна:

*Батько сад молоденькій
У рядочки рівненькі
Посадив в сорок сьомім,
Бо не прийдуть додому
Із війни вже ніколи
Ні Іван, Ні Микола,
Ні Михайло, найменший,
Той улюбленець неньчин,
Ні Олекса з Андрієм.
Їх ні в снах, ні у мріях
Не зустріть, не обняти,
І німа стала хата.*

Трагічні події українського народу в часи Голодомору 1932-1933 рр. ніколи не зникнуть з пам'яті людської. У поетичному творі "Читаймо книгу Пам'яті людської" Любов Бойчук наводить факти трагедії у селі Танське.

*Минає все. І війни, й пожарища,
Печалі й радощі, сльотаві хвищі.
Правує вічною рукою
Лиш Час і дужою рукою
Тримає книгу Пам'яті людської.*

Бо саме той Час є Веслярем. Він знає, що це забуттю не підлягає. Кожна цифра, кожне ймення — то людське життя. Голод не оминув жодної хати, де на очах помирили рідні, сусіди...

*...Усіх, хто впав у лихоліття,
Маленьких, юних, сивих, літніх...
...У тридцять третім,*

*в голодоморі,
Просив, як просять, мабуть,
наостанку:*

- Якби молочка...

*Малесеньку склянку...
Загину, Боже, дітки згинуть.
Подайте, люди, хоча краплину...*

Люди шукали на землі все, що можна було з'їсти — травинку, комашку і не тільки: "...за що мене у казані зварили, я ж лишечка нікому не зробила...", так волала маленька Наталочка, яку убили сокирою, бо батьків дома не було, шукали хоч щось їстівного... Пізно...

Вагоме місце займає в творчості Любові Бойчук природа. Кожне дерево, кожна рослинка, квіточка, джерельце, річечка — це є одвічне джерело краси, незамінний об'єктом в естетичному освоєнні навколишньої дійсності:

*Я не художник. Не маюю.
Та іноді про те жалкую,
Що я таки не маю цього хисту -
Писать пейзажі світлі і пречисті.*

*Роси краплинку на стебліні,
Туману сіті у долині,
Корону сонця на верхівці лісу
І жовтих соняхів куліси...*

її поетичні акварелі ніжні, сонячні,

не чуття. Без постійного спілкування з природою серце стає глухим:

*Ще вчора тут дрімав торішній лист,
Ніхто його ще не тривожив, -
Ось пролісок з'явився. Подивись:
В якому він м'якому ложі!
І що йому колишня заметіль,
Яка гуляла тут зимою!
Тендітна квітка, світлий березіль
Уже вітається зі мною.*

Поезії Л. Л. Бойчук чарують і приваблюють простотою і безпосередністю світосприймання, світлим і щирим поглядом на життя. Бо основний мотив її лірики — радісне здивування земного багатства і людської краси. Поетеса намагається передати цю красу, нічого не пропустити і запам'ятати усім серцем. Вона має рідкісну здатність відчувати свою безпосередню людську єдність з навколишньою дійсністю, з усім, що потрапляло в поле її художнього зору — і двір селянський, і луки оксамитові, і чисте озерце, і полечко весняне, і червоні маки з волошками в житі, і скрипалька-осінь. Ці дивовижно точні підмічені деталі і складають цілісний портрет рідної природи в її розмаїтості і красі:

*Скрипалька-осінь ледь торкає струни.
Розкішна сцена. Золота парча.
Пресвітла мить, в якій ні нотки суму,
Душа тремтить, жалів не поміча.*

*Нехай звучить мелодія осіння -
Оця, що краща із усіх сюїт,
А бабиного літа павутиння
Як нотки, що лягають на пюпітр.*

Творчість нашої землячки Любові Бойчук збагачує естетичний рівень літератури, продовжує і захищає класичні традиції.

Справедливо відзначила Марина Павленко, що вся її творчість — про любов: трепетну любов до поезії, щемку, зворушливу любов до батьків, до Полісся, про безмежну і зболену любов до багатостраждальної України.

Ольга ОСЕЙЧУК.